

POGANIAĆ (18) *vb impf*

o jasne; w *inf* -ga- (3) *OrzQuin*, *KochMarsz*, *SkarKazSej*, -gã- (1) *GórnDworz*; drugie a jasne; w pozostałych formach -gã- (11), -ga- (1) *Mącz*.

inf poganiać (4). ◇ *praes* 1 sg poganiam (2). ◇ 3 sg pogania (3). ◇ *praet* 3 sg m poganiął (1). [*n* poganiało.] ◇ *imp* 2 sg poganiaj (5). ◇ *con* 3 sg m by poganiął (1). ◇ *impers praet* poganiáno (1). ◇ *part praes act* poganiając (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI – XVII w.*; poza tym w objaśnieniu s.v. *poganiacz*, *poganiaczka*.

Sklaniać do posuwania się do przodu, zmuszać do udania się w określonym kierunku; przynaglać, popędzać [zwykle: zwierzęta pociągowe]; *propellere Mącz*; *exstimulare Calep*; *admonere flagello a. telo, agitare, cogere, exhortari, fatigare hasta, hortari, incitare currentem insonare flagello, prominare, stimulare, verberare Cn* (18) : *GliczKsiąż* O6; *Mącz* 287c; Owa pirwży ten páchołek/ który [...] po owies záiechał/ [...] nie mogąc lie o owlie dowiedzieć/ do domu woźnicy náwrocić/ y poganiać kazał *GórnDworz* S5v; *Extimulo – Popicham*, *popedzam*, *poganiam*. *Calep* 398a.

poganiać czego (żywotne) (1): *Iugarius – wołownik ktori pogania wołow. Calep* [570]a.

poganiać co (żywotne) (1): *BierEz* Hv; *Abowiem ielli w Sobotę wzywamy ku iákiedy posłudze bydłęcia/ tedyć musí być przy nim y człowiek/ ktoriby ie poganiał. KuczbKat* 300; *vyrzał człęká tego. Helizeufzá/ ktori/ był ná jedney roli/ A orząc/ w dwunafcie iarzm/ lam poganiał woły. HistHel* C4v; *KochMarsz* 155; *KochMRot* Cv; *SkarKazSej* 679b.

Zwrot: »poganiać biczem« [*w tym: kogo* (1)] [*szyk zmienny*] (2): *Potym się więc przygodziło/ Iż mulicy ciężko było: Gdy ná niey prędko bieżano/ Smągłym biczem poganiano. BierEz* K2v; *Też obyczay w Indyey wżędzie ná włchod fłońcá/ Zony rządzą/ á chłopci służą im dokońcá: Y wożą ie ná woźie záprząglzy lie lámie/ Siedząc biczem ná woźie pogania ie Páni. BielSjem* 8.

Przen (5) : *OrzQuin* E2v; *Acz łą iednąk niektórzy co to z Bogá máią/ Iż śwą młodość w łkromności pięknie wychowáią. Ale nigdy nie wádzą źrzebcowi oštrogie/ Tákżec w grozie pan młody nie ták bywa frogi. Pihet pihet poganiay. RejZwierc* 28v; *A ták czytay ty kfiąłzki niemafzli co dzyálác/ Poduczysz lie iáko mafz śwą powinność chowác. Y iáko mafz bęspiecznie dufác pánu śwemu/ Y iáko mafz łzedziwość śwą zachowác iemu. Poganiay poki czás. RejZwierc* 120v, 207v [2 r.].

a. [*Przeganiać skądś, sklaniać do opuszczenia jakiegoś miejsca*:

Zwrot: »[kogo] z miejsca na miejsce poganiać«: *przypadły trwogi/ woyny/ y inłzé trudności/ aż ná oštatek y to powietrze/ które nas wżyłtkich z mieyfcá ná mieyfce poganiało JanWróż* 3.]

Formacje współrdzenne cf GNAĆ.

Cf POGANIAJĄCY, POGANIANIE, POGANIANY